

פרשת ויצא

להגית יהודי תימן ששונה הסגול בהגייתו מהצירי ודומה לפתח.

"וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי מִלְאָךְ הָאֱלֹהִים בְּזֹלָתוֹם יַעֲקֹב" (לא,יא) - יש הפסק בין "בחלוס" ובין "יעקב" בטעם טרחא, שאינם בסמיכות, שאז היה משמעותו בחלוס של יעקב, אלא הכוונה שבחלוס קרא לו מלאך ה' בשמו - יעקב.

"אִם-אָנִי" (לא,גב) - מלעיל והאלף בקמץ שלא בהפסק חזק של אתנח או סוף פסוק, ונ"מ למבטא האשכנזים והתימנים שמבטאים קמץ רחב קרוב לקמץ חטוף בשונה מן הפתח.

"וְאִם-אֲתָה" - מלרע שהתלשא היא לעולם בראש המילה ואינה עושה מלעיל ומלרע, ויש ספרים בהם יש שתי תלשאות אחת על האלף ואחת על התיו, ועשו כן כדי להודיע שהוא מלרע בתיו (כמו שעושים בזרקא ובסגולתא וכן בפשט אחד שמוסיפים עוד אחד על מקום הטעם להודיע שהוא מלעיל).

- **"בִּרְאֵשֵׁיתוֹ"** (כח,יא) - האלף לא נחה ויוצאת במבטא והיא בחטף-פתח. ובא מעמיד בריש שלפניה כדי להקל על מבטא האלף.
- **"וַיִּקְרָא יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ"** (כח,טז) - יש דגש בשין שאם לא כן יהיה לשון "מִשְׁנָה" (לימוד) כשהמם היא שורשית ולא מם השימוש, והוא חסר משמעות. ואע"פ שדרשו חז"ל בב"ר² ממשנתו³ מ"מ אין זה פשט הפסוק אלא דרש.
- **"וְלִלְבָן"** (כט,טז) - לספרדים השוא בלמד נקרא כשוא נח, וכן **"וְלִלְאָה"** (לא,ד) מפני שהוא שלפניו שנקודה בשורוק אינה נחשבת לתנועה גדולה ואין בכוחה להניע את השוא היות והיא בסה"כ תחליף לשוא של ואו החיבור מחמת שלא יכולים לבוא שני שואים נעים יחדיו. מ"מ מנהג העולם להניע שוא זה ודומיו מן האותיות הכפולות מפני הקושי לבטאו נח.
- **"נִקְבָּה שִׁכְרָךְ"** (ל,כח) - הנון בקמץ חטוף היות ואין מעמיד בנון.
- **"נִקְדָּ וְטִלְוָא"** (ל,לב) - הקוף בחולם, והלמד בשורוק.
- **"בְּשִׁקְתוֹת הַבָּיִם"** (ל,לב) - המנהג שהקוף בחטף-פתח.
- **"יִשְׁשַׁכְר"** (ל,יח) - בכל התורה כלה בשני שינין, האחד נקרא בקמץ ודגש והשני נח ולא נשמע כלל בביטוי. ופעמים יהיו שתי אותיות הדומות סמוכות ויקראו את הראשונה ולא את השניה כלל כמו **"מִזֹּזְצָרִים"** (דברי הימים א טו,כד) שקוראים מחצרים, **"וּמִזֹּזִיִּיאֵל"** (בראשית ד,יח) שקוראים מחיאל - יוד בקמץ, וכן **"יִרְאִיָּה"** (ירמיהו לו,יג). והקורא "יששכר" בשני שינין אינו אלא מן המתמיהין שחולקים על גאונים וראשונים⁴.
- **"לִיזְבֹנָה"** (ל,מא) - יש ספרים שהחית בחטף-פתח והמם בסגול ויש ספרים שהחית בשוא נח לבדו והמם בצירי מ"מ לכו"ע הנון דגושה. ומנהג יהודי בבל שהחית בשוא לבדו. ולגבי המם כבר כתב הרד"ק שהוא בצירי ונ"מ

² בראשית רבה פרשה ס"ט ד"ה ויקץ יעקב.

³ עיין בנחל קדומים לרחיד"א כאן ותרו"צ.

⁴ כ"כ האבן-עזרא בריש ספר שמות והרד"ק בשורשים שורש חצר ובמכלול דף צד.